

„Soča“ izhaja vsak petek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristo- no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v go- sposki ulici blizu „treh kron“, in na starem tgu.—V Trstu v tobakarni- ci „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Korenji v Sticsa - vi hiši št. 253 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina niža, ako se oglase pri uredništvu.

Med kladivom in naklom.

Kakor je znano, imamo v Gorici veliko realko in veliko gimnazijo—obe z učenim jezikom nemškimi, in to v deželi, katera je—če izvzamemo peščico v goriskem mestu stalno naseljenih ali le začasno bivajo- čih tujcev—po narodnosti samo slovenska in ita- lijanska. Obe ti učilišči ste tako trdo nemški, da morajo fantiči, kateri so se šolali v narodnih ljudskih šolah, mučiti se v nalašč za to ustvarjeni pripravljav- nici eno celo leto samo z nemščino, da postanejo godni za sprejem v eden omenjenih dveh zavodov. Ravnatelj in učitelji in gimnaziji in realki so deloma tuji in večinoma taki, ki ne znajo ali enega, ali dru- zega, ali pa tudi nobenega deželne jezika. Na gimnaziji je pripuščno spoznanji staršev, ali se ima sin učiti materinščine ali ne, in če se je uči, odme- njeni sti mu za to borni dve uri na teden; od dotičnih učiteljev se tudi vselej strogo ne zahteva, da so popolnoma sposobni za to, to je, da so prestali dr- žavni izpit iz jezika, katerega uče. S kratka oba učna zavoda sta skozi in skozi tako osnovana in vredjena, kakor bi bila odmenjena Nemcem v nemški de- želi, v koji živi po naključju tudi peščica Slovencev in Italijanov in ne narobe.

Da ne omenjamo, koliko se je uže domače no- vinarstvo upiralo zoper te nenaravne, §. 19. državnih osnovnih postav v obraz bijoče naredbe in dosledne velike neprilčnosti, naj vzamemo tukaj v misel, da je ljudstvo samo, zbrano v ogromnih množicah na jav- nih shodih, uže mnogokrat nujno tirjalo, naj se naše srednje šole preustrojé na narodnej podlagi in da je v enakem zmislu dvigal tudi naš deželni zbor eno- dušno svoj glas do visoke vlade zahtevaje dejansko priznanje in izvršenje narodne enakopravnosti v istih šolah. Toda, ker si je vlada pridržala odločitev učne- ga jezika na vseh zavodih, kateri se vzdržujejo iz dr- žavnega zaloga in ker je bila ta vlada zlasti v pre- tekli najustavovernejši Auersperg-Lasserjevi dobi avstrijskim Slovanom—mačeha, niso vse te na najteme- ljitejše razloge oprte zahteve prav nič hasnile, in tudi državnih poslancev Coronini-ja in Vicentini-ja živo prepričevalne besede odletale so kakor bob od trde stene Stremayr-a in tovaršev odločnega „sic vollo, sic jubeo!“

Po tem takem nemajo ni Slovenci, ni Italijani v naših srednjih šolah prilike, naučiti se popolno- ma svojega maternega jezika, — pa ne samo to, ampak tudi drugih predmetov ne morejo si tako lahko prisvojiti, ker si morajo po nenaravnem potu in proti glavnemu pedagoškemu principu—s pomočjo tu-

jega jezika nabirati razne vednosti. Nemec, Fran- coz, Anglež, Rus, Hrvat, Serb, in kolikor jih je svo- bodnih narodov na svetu, vsem je učni jezik na sred- njih in viših šolah materinščina, in celo Madjari, katerih kulturno stanje ne stoji na Bog ve, kako vi- soki stopinji, poslužujejo se na vseh svojih učiliščih svo- jega azijskega jezika. Le za našo mladino velja iz- jema: če se hoče omikati, mora se tako re- koč raznaroditi.

Zdaj pa obrnimo pogled od našega domačega šolstva na drugo velevažno državno ustanovo v deže- li: na glavne naše sodnije. Naša dežela spada pod nadsodnijo v Trstu in pod dve okrožni sodniji, to je pod ono v Trstu in pod goriško. Pri teh sodnijah in pri c. k. odredjeni mestni sodniji v Gorici je za- povedani uradni jezik italijanski. Vse kazenske in civilne pravde, vse obravnave pred porotniki, s krat- ka vse, kar prihaja od teh sodnij in kar se pri njih vrši—je samo italijansko. Nu, vsako sveto leto en- krat prileti morda na hrbtu kako slovenske tožbe — tudi bela muha,—slovenska rešitev, pa mora biti uže prav medla. Pri kazenskih obravnava, kedar se vrše s slovenskimi strankami, treba tolmača in kedor je bil kedaj navzoč zlasti pri obravnava pred porotniki, moral se je do jasnega prepričati, kako mučno je tako posredovanje po tolmaču mej zatožen- ci, pričami in sodniki in kako zamudno — in na vse zadnje—vendar ne popolnoma zanesljivo.

Toda danes ni naš namen, razkazovati neprilič- nosti in krivice, ki nam priženskim Slovencev nepo- sredno nastajajo iz italijanskega poslovanja pri glavnih naših sodnijah; o tem smo uže večkrat in bomo še obsirneje razpravljali, saj gre za prevažne naše inte- rese, ki so po dotičnih naredbah pravosodnega mini- sterstva hudó oškodovani. Dokazati hočemo samo ve- liko navskrižnost in še večó nezmišl, ki ob- stoji v tem, da je vsa viša odgoja naše mladine od nekdanje „parve“ (l. latinske šole) do končane uni- verze izključljivo nemška, ko se jej vstopivšej v javno življenje vsiluje neogibna potreba, da se loti ita- lijansčine, ako hoče v domačej deželi kaj veljati. Posebno izsolan slovenski jurist je v zelo ne- godnem položaji: Po najmanj 16letnem šolanji pride domov in stopi v službo pri tej ali oni okrožni sod- niji. Italijanskega zna sicer nekoliko po goriško ali tržaško, a o slovnici in posebno ob ortografiji ni ne duha ne sluha. In tu treba vvesti se in pisati ita- lijansko in nič nego italijansko. V kakih zadregah je revež pri narekavanji, koliko ortografskih kozlov nakida tu na potrpežljivi papir! Nič ne pomaga; mla- deneč, če hočeš na Goriskem in na Primorskem sploh

kedaj nameščen biti, vzemi italijansko slovnico v roko in uči se. Kaj to dé, da si rojen Slovenec in da za- sedajo večji del dežele tvoji rojaki? Uradni jezik je italijanski za vse enako in če tega ne znaš, pojdi po svetu s trebuhom za kruhom. Enaka se godi onim pravnikom, kateri se hočejo posvetiti odvetni- štvu. Dokler se ne naučé italijansčine, ne zaslužijo pri naših odvetnikih v Gorici in v Trstu niti kozarca mrzle vode, kajti iz zgoraj razloženih razmer se iz- vaja neizogibna doslednost, da je „conditio sine qua non“ tudi pri vseh naših odvetnikih in notarjih, da morajo italijanski znati, ako hočejo v deželi poslovať in kaj — zaslužiti.

In kako se godi drugim našim slovenskim oml- kancem, ki so se tudi le nemški šolali — pred o- menjenimi sodnijami? Ne prav tako hudo, ker ne služijo pri njih kruha, kakor ga služijo juristi, a ven- dar še — zadosta hudo. Bodi duhovnik, bodi uč- telj, bodi uradnik ali posestnik vsi prihajajo več ali manj sé sodnijami razne stopinje po službenih ali svojih privatnih opravilih v dotiko; zraven tega pa so omikanci na deželi pogostoma nadlegovani od pripro- stih kmetov in obrtnikov, da jim morajo prebirati in razlagati razne uradne — največkrat sodnijske spise. Kako se tu omikancu trda godi, ko se mora mučiti, da iz italijanskih spisov, ki jih razpošiljajo imenovane sodnije, samo jedro na dan spravi, to ve, kedor je skusil, a sodi lahko sploh vsak razumen človek. Toda sklenimo, da ne zabredemo zopet v nadrobno razpravo, katere smo se hoteli za danes ogniti.

Stvari so tako jasne, ko beli dan. Slovenci na Goriskem smo potisnjeni mej kla- divo in naklo: V šolah nemško kladivo, pri glavnih naših sodnijah italijansko naklo. V takem zelo neugodnem položaji boriti se nam je siloma za svojo narodno eksistencijo in če v tem boju vendar kaj malega napredujemo, dokaz je to, da premoremo kaj sami iz sebe in da smo tedaj vredni onega po- stavnega varstva naših narodnih pravic, koje nam je vlada dolžna odmeniti, ako jej je ustava zares sveta. Pri takih razmerah se pa tudi ni čuditi, da o nastopu nove vlade, o kateri se sploh govori, da hoče izpol- niti cesarjevo naročilo ter narediti mir mej narodi, ponavljamo Slovenci z vso odločnostjo svoje stare, po- stavno vtrjene zahteve po popolni enakopravnosti v šolah in javnih uradnih. Naj se krohotajo ali grizejo in repenčijo naši nasprotniki, kolikor hočejo, Slovenci ne bomo mirovali, marveč čedalje nujnejše tirjali, kar nam gre po božjih, narurnih in človeških postavah. Kolikor plačajo naši denarni in krveni davki, — to- liko morajo veljati tudi naše pravice.

LISTEK.

BOSENSKE DRUŽINE.

Ker smo te, dragi čitatelj! pred meseci s pogledom v Bosno upotili v posestrimo našo zemljo Bo- sno, hočemo te danes uvesti v bosensko družino. Sploh se po zapadni Evropi misli, da vlada v Bosni, kakor tudi v družih jugoslovanskih deželah, patriarhalno družinsko življenje. To pa nej res. V patriarhalnih dru- žinah je družinski otec, ali najstari mož v družini načelnik družine i njemu kakor neomejenemu sam svojemu gospodarju mora biti vse slepo pokorno, kaj- ti le to, kar on reče, kar on ukaže, velja. Drugačno je vendarle družinsko življenje v Bosni, Hercegovini, na Srbskem i sploh v vseh pokrajinah, ktere nej še o- blizala evropska omika. V teh zemljah so tako ime- novane zadrage doma, ktere se opirajo na stare na- vade, na ustno sporočilo i sploh na običajno pravo. Mej tem, ko vlada v patriarhalnih družinah samo vladarstvo (absolutisem), domuje v zadrugah poverb- niška (fideikomisarna), komunistična ustava (konsti- tucija).

Zadruga je združenje več družinskih udov, ali celó več sorodnih družin v eno skupino v svrbo dru-

žabnega hišnega gospodarstva in upravljanja nedelj- vega nepremakljivega premoženja, ne da bi pri tem pojedinec nesmel kaj pristranskega si pridobiti. Za- druge nahajamo pri vseh krščanskih Jugoslovanih; v Bosni i Hercegovini obretemo*) (najdemo) jo celó pri slovanskih muhamedancih. Število udov zadruge je zelo različno. Najmanjše število je deset do petnajst, šestdeset do sedemdeset največe, a dvajset do dvajset pet je srednje število tamošnjih zadrug. Kedar za- druga premočno naraste, razdeli se navadno zadrugno premoženje i tako se ustanovi uz staro zadrugo še e- na nova zadruga. Tako se prav lahko pripeti, da i- majo vsi prebivalci ene vasi, ali selišča eden in isti priimek. Če prav se nahajajo tudi v Bosni družine tako ustvarjene kakor pri nas, so vendarle zadruge o- na prvotna narodna naprava, ktera ostane v onih zemljah v vseh zadevah merodajna.

Na čelu zadruge je „domačin,“ kterege izbe- re vsa družina ponajviše iz vrste starejših i modrejših svojih udov. Navadno je domačin oženjen, a nej ved- no najstarejši zadruga ud, ker zadruga imenuje svojim načelnikom svojega najsposobnejšega i najmodrejšega uda. Semtertje obretemo tudi kako ženo, da celó ka- ko deklico, ki je načelnica družine. Njej pokoravajo

*) Stari glagol: „obresti-obretem“, ki pomeni „najti“ ent- decken, scoprire, je pri naših Gorjanih še tako v rabi, kakor pri Srbo-Hrvatih.

se brezi vsacega upora vsi moški i ženski zadruge u- di. Take domačice so pa le redke. Domačina, ki ostane spreten, sposoben i krepak do svojih zadnjih življenja dni, osvobodi ga samo smrt take časti; do- mačin pa, ki se postara i ki na umu i telesu opeša, odpové se tej službi ali radovoljno ali pa vsled pri- govarjanja nezadovoljnih udov družine. Po smrti do- mačina uzvisi družina najrajše najstarejšega brata po- kojnika na njegovo mesto, a pripeti se tudi, da padne volitev na sposobno udovo pokojnika, ker je ona na- vadno dobra gospodinja. Po nekoliko letih prenese pa ona svojo službo v sporazumljeni vseh zadruge udov na mej tem polnoletno postalega svojega sina.

Ker nej toraj domačin sam svoj gospodar, i ker je on samo izvoljeni glavar i pooblaščen! zadruge pred- sednik, mora se vedno v vseh važnejših zadevah z družimi zadruga členi dogovoriti i sporazumeti. Za- druga zvrže toraj lahko domačina, ter posadi na nje- govo mesto koga družega, kedar on slabo gospodari, i kedar sploh zadrugo razdeva. Za to je potreben jednodušen sklep cele zadruge; i kedar se upre samo kaka manjšina domačinu, da nehče pod njim nikakor ne več biti, razdeli se zadruga. Samo v največih nujah i silah pokličo se na pomoč javne oblasti.

Domačin namestuje družino v vseh njenih zu- najnih zadevah. On jo namestnje pred popom, pred občino, kakor tudi pred vsimi sodnimi i političnim

Dopisi.

Iz Ajdovščine 26. avgusta. (Izv. dop.) „Slov. Narod“ je prinesel dne 23. tek. m. dopis iz Goriškega, kateri slika sé živimi, a resničnimi barvami razmere na Goriškem. Dopisnik mora biti goreč rodoljub, kateri vse živo čuti, kar piše, in tudi nam je prav iz serca govoril, kedar je povdarjal, da je treba popustiti vse mržnje in podati si roke v skupno in vapošno delovanje za povzdigo gmotnega in dušnega blagostanja našega naroda.

Tudi mi smo prepričani, da imamo biti v duhu združeni sé svojo bračo v Terstu in Istri, a da za to ni še treba razrušiti niti obstoječega političnega društva „Sloga“ niti zadušiti našega lista „Soča“, ker s tem bi narodni stvari v Trstu in Istri nič ne koristili, na Goriškem pa bi jej vsekali smrtno rano.

Mi goriški Slovenci smo na braniku na južno-sopadni meji Slovenije, in v Gorici potrebujemo trdnjave proti navalom požrešne in nenasitljive Italije. Ta trdnjava mora biti političsko društvo in pa tednik „Soča“, katera združena naj krepko odbijata vse napade od unstran Idrije (Judrio).

Treba je le na to delati in neutrudljivo delati, da se političsko društvo razširi po celem Goriškem, po vipavski dolini, po Krasu, po hribih in po Brdih in potem bode mogoče vsestransko, krepko in izdatno braniti svoje pravice in zahtevati od vlade, da se spolnijo in djanstveno izpeljujejo vse tudi nam v postavih zagotovljene pravice, posebno kar se tiče vpeljavanja našega jezika v šole in urade.

Ravno tako bi morali združiti se vsi odlični in zavedni rodoljubi v podporo tednika „Soče“ in sicer materijalno in duševno, v prvem oziru s tem, da širijo list in množijo naročnike, v drugem pa s pridnim dopisovanjem.

Ako menijo tržaški rodoljubi, da zamorejo izdati še poseben list, naj bi ga oni postavili na trgovsko podlago in izdavalci trgovski list po kopitu tetke „Triester-Zeitung“, čeravno v bolj pohlevni obliki, in s tem listom bi vatrčali trgovcem po celi Sloveniji, katerim ne bi bilo treba segati po Triesterici, ako bi dobivali potrebnih trgovskih poročil v svojem lepem slovenskem jeziku.

Vaše naznanilo, da bode „Soča“ redno prinašala trgovska poročila en teden iz Gorice, drugi pa iz Tersta, vsem tukajšnjim trgovcem jako dopada in to tem več, ker menijo, da bode obsegalo poročilo splošne cenike, a ne le one kake posebne trgovske firme.

Vpeljavanje zemljiških knjig v našem okraju še precej napreduje, čeravno odkazuje ministerstvo za ta velevažen posel tako piče svote, da se navadno dotični zalog posuši še pred koncem leta in da mora potem cela stvar zaostati, dokler ne pride drugo leto z novo svoto.

Vpeljane in odprte so pa zemljiške knjige že za sledeče občine: za Ajdovščino, Dobravlje, Dol, Otlico in Velike Žablje.

Ze dolgo časa je vse delo končano v občini Ioravški, a ker so menda bili zgrešeni zemljevidni naris, ali mape, se je ta reč na dolgo zavlekla; upati je pa, da boče kmalo vpeljana zemljiška knjiga tudi za Lokavec in pa za Sv. Tomaž, kjer je tudi vse delo končano.

Ker sem že tudi Dol-Otlico omenil, naj Vam poročam, da je v tej občini že dalj časa neka komisija, poslana od c. k. namestništva v Terstu, da bi odmerila tej občini en del cesarskega gozda v površju okoli 1300 oralov za odkodbo njih gozdnih in pašnih pravic v cesarskem gozdu.

Občinarji Dola in Otlice so imeli zabilježene pravice, svojo živino pasti v cesarskem gozdu, za svoje potrebe iz njega dobivati drva za kurjavo in pa les

javnihi oblastmi. On odgovarja, da se o pravem času odrajtajo danci (davki) i drugi predpisani podatki, on upravlja ali gospodarji skupno premoženje, on sklepa za zadruge: kupnje i prodaje i sploh vse pogodbe, i v nekterih ima celo pravico, da prodaja premakljivo, a samó premakljivo premoženje. Domačin odredi vsacemu zadrugu členu svoje delo in opravilo, i pri tem lahko se nadeja, da ga vsi zadruge udje v vseh zadevah skoraj do zadnje pičice ubogaje.

Domačinu stoji na strani domačica, navadno njegova žena. Pravimo navadno, ker v nekterih krajih izbere zadruga domačico kakor domačina i sicer za to, da ne postane domačinova družina premogočna. Kakor se raztega področje domačina ponajviše na zunaj, mora domačica od druge strani skrbeti za domače noternejše zadeve, kajti ona je gospodinja zadruga. Ona je odgojiteljica otrok, prava svetovalka odrastlim dekletom, voditeljica domače obrtnosti, samo svoja gospodinja v hiši ognjenici (kuhinji) i v shrambah za jedl. Ona pazi skrbno na to, da se božji hrmovi obiskujejo, da se praznici praznujo, da se merlecev o pravem času spominja i da se božja beseda i narodna pesem v časti obdrži.

Zadruga mora skrbeti za stanovanje, življenje (brano), obleko in obuvale svojih udov, ker vsi zadruga udje imajo enake pravice na nerazdelno skupno

za zidanje, posebno za slučaj kakega požara. Te pravice so bili dosegli za izdelanje ceste iz Lokavca v cesarski gozd. Vsled ces. patenta od 5. julija 1853 pa morale so se vse gozdne služnosti, to je gozdne pravice bodi paša, bodi prejemanje lesu, urediti ali odkupiti. Tudi za uredjenje ali prav za prav za odstranjenje pašnih in gozdnih pravic te občine je bila vpeljana že pred mnogo mnogo leti obravnava med gozdnim uradom v Gorici in med občino Dol-Otlico. Po brezkončni obravnavi so bile vse pravice Dol-Otličanov po zvedencih cenjene na svoto okoli 50 tisoč gld. in slo je potem za to, ali se imajo te pravice le urediti, ali pa odkupiti. Potrebe občine so zahtevale, da bi bile nje pašne pravice uredjene, to je, da bi bilo spoznano, da imajo še nadalje pravico v cesarskem gozdu določeno število živine pasti, in da bi se jej glede pravice drva in les iz gozda prejemati, odmerilo primerno površje gozda v last.

Zvedenci pa so spoznali, da se ima tej občini za vse pravice primeren del gozda, v last odstopiti, in cenili so ob enem ta del gozda, večinoma golega, tako visoko, da se zamore lahko trditi, da dobi ta občina prav malo vrednosti za svoje dragocene pravice. Zgoraj omenjena komisija se ravno s tem peča, da bi odmerila ta zemljišča v last občini Dolu-Otlici.

Letina je pri nas prav slaba; vina ne bo skoro nič, turšice tudi ne veliko, ker jo je suša pritisnila; imeli smo sicer kako redko ploho dežja, ali vsakikrat skoro z burjo, katera je več škodovala, kot je dež koristil.

Iz goriške okolice 26. avg (Izv. dop.) („Šagre.“) Večkrat imam priliko videti, kako naši fanti na deželi „šagre“ napravljajo. Letos sem pa posebno opazoval predmestje sv. Roka v Gorici, kako Podturenanje v pravem patrijotičnem zmislu svojo „šagro“ okinčajo, in tako nasprotnikom kažejo, da so vdani svojemu cesarju in nasprotni vsemu, kar diši po „irredentarstvu.“ Naše grgarske in kraške Italianissime je gotovo bolelo videti slavolok s transparentom pred Šentročkim plesiščem, na katerem so bili sledeči patrijotični napisi: „Virus unitis“ in „Viva il nostro Imperatore Francesco Giuseppe.“—Naj jih le boli, a tukaj na Goriškem, kder veje čista avstrijska sapa, ni zdravila za take bolečine.

Zadnje nedeljo sem pa opazoval „šagro“ v narodnem (?) Solkanu. No, plesišče na prvi pogled bilo je še precej dostojno okinčano. Tudi nekaj slov. zastav je bilo razpostavljenih. A sramotno, da so bile ker, ako si vse opazoval, videl si na glavnem vходу k plesišču na velikem balonu sé zelenjavo okinčano veliko podobo s podpisom: Ab-Dul-A ziz Sultan! Ali smo morda na Turškem?? Kateri bode lahko ugovarjal, da so fantje to brez vedenja napravili: Vse mogoče. Ali čudno se mi zdi, da ni to nobeden tamkajšnjih predstojnikov zapazil in pomislil, je li to spodobno, da nosi javni ples na Slovenskem firmo turškega sultana, največega sovražnika slovanstva? Dobro se spominjam, in ni še dolgo od tega, da so se ravno Solkanci pri takih prilikah narodne skazavali, tersvoje „šagre“ sé slovenskimi napisi kinčali. In zdaj? Zalost me prešinja ko primerjam nekdanje pa sedanje plesne v Solkanu. Saj je bil nekdanj ravno Solkan nam naj preljubljenjša vas, in marsikatero veselo uro smo tamkaj uživali. Kaj je temu krivo, da narodna stvar tako peša? Gotovo manjka prave narodne podlage.

Može, ki so gojili pravo ljubezen do narodnega napredka, je nekatere osoda odnesla med svet, drugim še ostalim, kateri radi in požrtovalno delajo na narodnem polji, pa menda ovirajo druge gospodujoče nedelalne roke. Solkanci! kateri imate še kaj narodnega duha v sebi, zdramite se, saj imate menda čitalnico še v dobrem stanji, in če imate še kaj ljulike med pšenico, porite jo ven, in ostanite zvesti svoji

premoženje. Po tem načelu imajo vsi polnoletni zadrugni enake pravice in enake dolžnosti, ter imajo tudi pri posvetovanji enako veljavne glasove. V nekterih krajih nejmajo žene i dekleta odločilnega glasú pri skupnih posvetovanjih. Zadrugni zbor (svet) snide se zvečer po dokončanem dnevnem delu na ognjišču, ali na dvoru pod senčnatim drevom. O praznicah snide se pa ta zbor po dokončanem službi božje, kder domačin ali svoje svete pripravča, ali pa o tem, kar je storil, poročá. V Bosni i Hercegovini odločuje večina. Cem uglednejši je domačin, tem više velja njegov svet o tem, ali se ima premakljivo ali nepremakljivo blago ukupiti, zameniti ali prodati, ali se ima kak nameravani zakon skleniti, kaka pravda dognati, kak mlajši zadruga ud na tuje odposlati, ali sploh, kaka važnejša promena v zadrugnem redu odrediti. Poštovanje, ktero tak domačin uživa, je pa tudi nenavadno i zadruga udje imenuje ga sem ter tja gospodarjem, ter mu roke ljube (poljubuju). Njemu gre v zadrugi častno mesto, njemu tiče pri domačej mizi najbolji grizljaj. Vse ustane, ko on v hišo stopi, pred njim se puši samo ž njegovim dovoljenjem; kedar njega doma nej, nesme se začeti ni gosti ni plesati.

Tako smo po spisih pl. Gopčevića v glavnih potezah načrtali bosansko-hercegovske zadruga, ki so za

narodni pesmi, katera pravi: „Neprestrašene krvi, za naš rod navdušeni smo Solkanski fantje mi.“

Rodoljub.

Iz Trsta, 28. avgusta. (Izv. dop.) (Govorica o grofu Coronini-ju. — Namestnik gre, namestnik pride. — Slovo. — Lojalnost fakinov. — Ponočnjaki. — Prerojeno gledišče. — Polarna zvezda zatonila. — Pruska cesarčina pride v Trst.)

Pri mnogih ministerskih kombinacijah je bilo v zadnjih letih imenovano tudi ime vrlega goriškega poslanca, grofa Coronini-ja in Goricanom je pri takih govoricah gotovo rasel ponos na moža-rojaka, kateri si je znal sé svojim nesebičnim in neutrudljivim delovanjem za prospeh ljudskih interesov pridobiti toliko veljavo v javnem menenji, da si ga to pri vsaki priliki želi videti mej voditeltji na državnem krmilu. Tudi o zadnji ministerski krizi poročá „Bohemija“, da je grof Taaffe ponujal Coronini-ju ministerski portefeuil, pa da je ta odvrnil, da ne stopi drugače v kabinet, nego če se izdatno znižajo stroški za vojaštvo. Plemeniti grof sodi modro, da moč države ne sloni toliko na bajonetih in topovih, kolikor na dobro vredjenih notranjih razmerah in dosledni zadovoljnosti državljanov. A kako posebno finance vrediti in državno gospodarstvo v ugodnejši položaj pripraviti, če se pred vsem ne vtesnejo one potrebščine, katere prizadevajo državi naj više stroške, državljanom pa najviše davke?

Naša deželna vlada spremeni te dni načelnika: baron Pino gre in baron Pretis pride, ali se prav za prav vrne. Posebnega političnega pomena nema ta sprememba; kajti baron Pretis pride le na svoje mesto nazaj, katero si je bil uže takrat pogodil, ko je postal minister. Kot trgovski in sploh narodno-gospodarski večak prve vrste je baron Pretis v Trstu, edinem velikem pomorskem tržišču v Avstriji, brez dvoma na svojem mestu; le to bi mu bilo še voščiti, da ne prinese v novo službo mrzlega srca treznega diplomata, ampak da se z gorko ljubeznijo do ljudstva in z vedrim razumom za vse deželne interese — tudi za narodne — leti oskrbništvu izročeni mu dežel. — Baron Pino je temeljito poznal vse deželne razmere, neutrudljivo je delal in naglo, da se je včasih celó prenaglil; pravičen je bil, kolikor je smel in energičen, kolikor je mogel: a ker sta bila „smel“ in „mogel“ v neljube spone vkovana, ne vidimo nikjer velicih uspehov njegove delavnosti. Vsa-kakor pa moramo priznati, da se je baron Pino v mnogih ozirih trudil za prospeh deželnih interesov in da je večkrat jasno pokazal, da želi tudi slovenskemu prebivalstvu pravičen biti. Zato zapusti v obče prijazen spomin za seboj v deželi. — Pretekli ponedeljek so razne deputacije slovo jemale od njega, tako oficirski kor c. k. vojnega mornarstva pod vodstvom kontre-admirala viteza Pörtl-a; kapitel stolne cerkve s prevzv. škofom Dobrila-m na čelu, mestni zastop, reprezentantov po županu dr. Bazzoni-ju, podpredsedniku dr. Defacis-u in 19 odbornikih, oskrbništvni svet Lloyd-ov i. dr. Tudi politično društvo „Edinost“ se je po posebni deputaciji, katero je vodil naš vrli deželni in državni poslanec Naberger, poklonilo odhajajočemu namestniku, kateri se je vselej prijaznega kazal društvu in je včasih tudi podpiral njegovo patrijotično delovanje.

„Soča“ je poročala o svojem času, da se je o-snovalo tukaj društvo fakinov, katero obstoji večinoma iz slovenskih elementov. To društvo ni zamudilo do zdaj nobene prilike, da ne bi razodelo v nasprotju „irredentarskim“ izjavam svojega zvestega avstrijskega mišljenja. Tudi 18. t. m. je za cesarjev rojstni god odposlalo do pravzvišenega prestola svoja iskrena voščila in cesar sprejemši je milostno, počastil

Bosno i Hercegovino gotovo velika, da neprecenljiva sreča, i naša visoka vlada, kakor sedajna i prihodnja gospodarica onih zemlja, bode gotovo skrbela, da bode ustanova zadrug še za naprej živela. One zemlje, če prav so prebogate, so premalo obljudene. Temu je kriva turška sila i turška nezakonitost. Ljudstvo, kterega je samo na sebi malo, i ki ne pozna zapadno evropskih družinskih razmer, gotovo bi v kratkem ubožalo, čim bi mu se stare zadruga odpravile.

V zadrugah, v oblasti domačina je ona velika moč, ki zapreči marsikako nepotrebno pravdo, kajti domačini poravnajo ponajviše mej sabo razne prepire nastale med udi raznih zadrug. Zaradi tega pa tudi ne nahajmo ni v Bosni, ni v Hercegovini onih sitnih pravd o domačih prepirih, i družih civilnih i kazenskih malenkostih, s kterimi žalibog! srboritne stranke pri nas od dne do dne sodce nadlegujo i prav po nepotrebem trdo zaslužene šolde v prodajalnice štempe-ljev i v advokaške poslovnice nose.

Naj žive toraj še nadalje bosensko-hercegovske zadruga, ki so ohranile vero, jezik i poštenje starih otcov, dedov i pradedov, naj se krepe i šire i naj privedo unesrečeni nam sorodni narod polagano do onega stepena prave izobrazenosti, sreče i blagostanja, ktero po svojem srcu i svojej duši zasluži.

Lukavečki.

je društvo se svojo zahvalo, katero je dal nemudoma po svojej kabinetni kanceliji javiti našemu namestniku. Avstrijski zrak začel se je v našem mestu čistiti v nižih vrstah in vse kaže, da z dobrim uspehom. Tudi tu so se „irredentariji“ tiho in mirno obnašali na cesarjev rojstni dan; jaz niti nisem pozvedel, da bi bili letos — druga leta obligatne lističe, alias proklame slavnega (?) odbora „delle Alpi Giulie“ trosili po ulicah naše „città fedelissima“.

Drugačnega rogovilenja nam pa v Trstu zares ne manjka, po dnevu vse živo in po noči tudi tako; samo da se ta živahnost ne drži vselej poštenih mej. Poročal sem vam že zadnjič, da je dolgoprstnih klavirtevez, pravih umetnikov v izmikanju tujega blaga, tu v izobilju. Tem nepriležnežem se pridružujejo pa — gledé kalenja javne varnosti — ponočnjaki, kateri, bodi da jih draži prazen želodec, bodi da so jim razne alkoholne pijače živce razvnele, razsajajo cele noči po mestnih ulicah ter se producirajo večkrat tudi v krvavih ekscesih. V noči od 23—24. t. m. so organi javnega miru vjeli in v zapor odgnali nič manj nego 24 takih ponočnjakov in ekscesantov. Tako je velikomestno.

Na mestu, kder je stalo nekdanje tako priljubljeno Mauronerjevo gledališče, dozidan je zdaj nov amfiteater, kojemu so dali prav primerno ime „la Fenice“, ker je kakor ptica Feniks nastalo na požarišču poprejšnjega gledališča. Poslopje je jako prostorno, elegantno in posebno priljubeno za predstave v poletnem času. — Proti ulici „Corsia Stadion“ ima svoj „Caffè-Restaurant“, ki je tudi kaj okusno zidan in opravljen. Včeraj 27. t. m. je bila prva operna predstava v „la Fenice“. Kdor pozna radovednost naših meščanov, misli si lahko, kako natlačeno je bilo obširno poslopje v vseh svojih prostorih. Oddanih je bilo 2400 vstopnic!

„La Fenice“ je ustala, „Stella polare“ zatonila; tako je na svetu, na kojem ni dneva brez pomenljive spremembe. Znana, največja kavarna v našem mestu „Stella polare“, ki je uže celo stoletje gostoljubno sprejemala in postrezala ljudi vseh barv in stanov — je nehala biti; spremenila se je v trgovske magacine. Mnogim vsakdanjim gostom se bo še dolgo tožilo po njihovih uže priposestovanih prostorih, kder so dan za dnem točno od te do te ure sedeli pri kratkočasnem(?) „domino“-u.

Koncem naj vam še poročam, kar sem pozvedel iz precej zanesljivega vira, da pride namreč prve dni prihodnjega meseca soproga nemškega cesarjeviča, princesinja Viktorija, v naše mesto, kder si bo kak teden zdravje krepila v morski kopelji. Tukajšnji nemški konzul pl. Lutteroth je nekdanje uže dobil uradno poročilo v tem zmislu.

Z Jug-Bogdanovega grada na južni srbsko-turški meji, 12. julija. (Izv. dop.) Oprosti, draga Soča! tvojemu sinu, kateri se te tako redko spominja, a nikar ne misli, da te je pozabil? o ne! na žalost! današnje okolnosti so take, da mi je pri najbolji volji težko napisati ti par vrstic iz daljne posestrime tti zemlje. Še zmiraj, še zmiraj me spominja, draga Soča, sumenje tvojih, na skalnatih bregovih lomečih se valov, na mojo milo rojstno slovensko domovino. Pa tudi zdaj, ko ti te moje kratke vrstice biležim na spomina polnih razvalinah Jug-Bogdanovega grada, leže pred očmi krasne doline, in sive planine, med kterimi se ti ponosno, kakor graničarka slovsanske zemlje na zapadu, viješ. Da, kje so časi, kje so dnevi, ko smo slave mi sinove skupaj bili združeni? kje si sivi Jug-Bogdane? kje so ti sinovi? Mrtva tišina vlada po nemških razvalinah — zastoj pričakuješ odgovora; Jug-Bogdana in njegovih 9 sinov, hrabrih kakor 9 sokolov, davno uže krije s krvjivo napojena kosovska zemlja. Nastali so bili krvavi dnevi za Srba, srbstvo, sploh celo Jugoslovanstvo. Mogočni sultan Murad približal se je s trumami divjih Azijatov, tužno Kosovo treslo se pod kopitami razgetajočih arabskih žrebecv. Pomoč! pomoč! kliče Lazar srbski car: in kakor grom iz oblaka, tako je stresel klic Lazarov srbske zemlje tlak, od blizo in daleč, iz krasne Šumadije in bele Negotine, hitijo srbski vitezi hrabremu caru Lazarju, mili slovsanski zemlji v pomoč. Stari sivi Jug-Bogdan paše krivo sabljo govoreč svojim sinovom: Oj sinovi moji, devet vas je majka rodila, devet mojih Jugovičev, hrabri sokoli! slišite li glas bojne trombe cara Lazara, kateri odjekuje v beli Šar-planini, Kopavniku, in po celi Šumadiji? V pomoč klče, sini moji! opašite svoje ojstre sablje, jutranja zora na Kosovem polju naj nas pozdravi!

Z Bogom vi planine mile!

Z Bogom goste šume zelene!

Jug-Bogdan se svojimi 9 sinovi gre, ali nikdar več ne pride. Proketo izdajstvo Brankoviča vpropastilo je srbstvo. Car Lazar, Jug-Bogdan se svojimi junaškimi sinovi, hrabri in junaški Miloš Obilič, in mnogo drugih slavnihih vitezev krje kosovska zemlja. Blizu se 500 let, odkar je zapustil Jug-Bogdan svoje dvorove na hladni Toplici, gola zidovje žaluješ li po njem? po bivšem poglavaru Akarnanije in Macedonije? o ne žaluj! kri Jug-Bogdana in njegovih sinov, čeravno je uže pred 500 leti napojila kosovske ravnine, naščevana, osvečena je nad prokletim dušmanom; na tvojih tužnih razvalinah vihra ponosno uže leto dan srbsko-slovsanska zastava.

Daleč na zapadu zakriva uže milo solnce svoje rumeno lice, zadnji njegovi žarki jemljejo slovo od belih sneženih glav kopavničke planine, ponosno, kakor naša Soča vije se hladna Toplica na podnožju Jug-Bogdanovih razvalin, ko na teh tužnega spomina. polnih, golih razvalinah stojim, in tebi mila domovina, ktera se mi tako živo razprostiraš pred očmi daleč tam na zapadu, sporočam po poslednjem solnčnem žarku — srdačne pozdrave. — (Apostrof na domovino, s katerim sklepate svoje patrijotične sanjarije, morali smo zapleniti, da nam g. državni pravdnik ne zapleni celega lista. Bog!)

Politični pregled.

Z DUNAJA. Preteklo saboto je zboroval ministerski svet pod predsedstvom cesarjevim. O dotičnih obravnava se ne ve nič zanesljivega, vendar je verjetno, da je bilo na dnevnem redu vprašanje zaradi vstopa avstrijske vojske v novi-pazarški zandžakat. — Sliši se, da se o tej zadevi nič določnega ne sklene, dokler ne bodo znani predlogi mešane avstrijsko-turške komisije, ki se zdaj na licu kraja o tem posvetuje in da zaradi zasedanja Novega Pazarja gotovo ne bo mobilizovan noben vojaški polk.

O nasledniku grofa Andrassy-ja raznašajo časniki še vedno različne vesti. Baron Sennyey, grof Szecheny, grof Karoly, baron Haymerle, to so imena, okolo katerih se uže več dni suče časnikarsko ugibanje. Zadnja poročila so najugodnejša Haymerle-u, kateri se je nekdanje berlinskem kongresu prikupil knezu Bismarku in je zdaj njegov priporočencec. Nekateri listi pa trde celo, da vtegne nemški kancelar pregovoriti Andrassy-ja, da ostane. Ravno te dni sta oba državnika skupaj v Gasteinu, kder krepki Bismark svoje stare ude.

IZ LJUBLJANE. Vsi tukajšnji slovenski listi, tirjajo od Taaffe-jeve vlade, da izvede narodno enakopravnost na korist Slovincem, kakor za vse druge avstrijske narode, sicer da je slovenski poslanci ne bodo podpirali. Med temi tirjatvami navaja „Slov. Narod“ tudi to, da se razpustite nadsodnji v Gradcu in v Trstu; nemški okrajji spadajoči pod graško nadsodnijo naj se pridružijo dunajski nadsodnji, za vse slovsenske pokrajine pa naj se ustanovi nadsodnija v Ljubljani, kder imajo Slovenci svoje naravno središče. Kako opravičena je ta zahteva tudi za nas goriške in sploh primorske Slovence, posnema se jasno iz našega današnjega uvodnega članka. — „Novice“ pa pišejo o narodnih zahtevah tako: „Če se v kakem naših časnikov čuje sem ter tje glas za to ali uno zahtevo, za ta ali uni predlog, kateremu konservativni Nemci v Avstriji ali tudi kateri bolj zmerni možje ustavnne stranke ne morejo pritrditi, rečemo tudi mi, v soglasji s českim „Pokrokom“, da po ustavi poklicani za izjavo naših tirjatev so v prvi vrsti naši poslanci v državnem zboru, katerim bo prilika dana, se na pravem mestu na vso moč potegniti za narodne naše pravice. V naše zastopnike se pa tudi zanašamo, da bodo o pravem času svoj glas krepko povzdignili za to, kar je naše in nam Slovincem za svojo eksistenco treba, kar pa le tako daleč sega, da nemški Avstrijanci (ne pa oni nemčurji, ki niso Nemci) ne morejo reči, da žalimo njihove pravice. Naše pravične zahteve so našim zastopnikom tako dobro znane, da nobeden izmed njih ne potrebuje vsakdanjega silovitega opomina, kateri je židovskim časnikom oporišče, da upijejo po svetu: „glejte, taki požeruhi Nemcev so Slovinci!“

V LINCUI se bodo posvetovali jutri, v saooto in nedeljo nemški ustavovorni poslanci, kako ravnati se v državnem zboru nasproti Taaffejevi vladi. Poslanca Dumba in Schaup sta začelnika tega shoda, h kateremu pride tudi dr. Herbst. „Nemštvo v nevarnosti“, to bo menda glavna točka dnevnega reda.

HRVATSKI deželni zbor se snide zopet 1. sept. da sprejme zakon o mestni in občinski vredbi.

NA OGERSKEM bi se, kakor se bere v tamošnjih časnikih prav radi odkrižali Andras-

sy-a in Tisze, katerim pripisujejo največo krivdo, da je dežela zabredla tako globoko v dolgove, da se morajo zdaj dačne sile uže prenapenjati.

Na Ogorskem se dela sistematično nadpomagjarenjem Slovakov. Vlada jim je najprej zatvorila „Matico“, potem gimnazij, zaplenivši vse zaklade. L. 1877 zabranjena je poraba slovskega jezika pri sodnijah v županijah čisto slovskih. Magjari potujejo okolo kot gledališni igralci in širé magjarsčino. Zdj se je ustanovilo tudi društvo okrajnih in občinskih uradnikov; § 3 v pravilih tega društva naglasuje: negovati magjarsko narodnost, in delati na to, da se razširi,

IZ BOSNE se poroča, da je fml. baron Jovanović na svojo prošnjo odpuščen od glavne komande v Bosni in Hercegovini in premeščen kot glavni poveljuik na Dunaj. Njegov naslednik je fml. Dahlen.

RUSKI carjevič, carov naslednik, mudi se zdaj v Stokholmu, glavnem švedskem mestu, kder ga tamošnji dvor močno odlikuje. Nemci niso te rusko-švedske prijaznosti nič kaj veseli.

IZ CARIGRADA. Dogovori zaradi grških tirjatev se vrše zdaj v Carigradu, kder zboruje dotična mešana komisija. O vsem so nekdanje edini pooblaščenci obeh vlad, samo zastran Janine ne, katero mesto hočejo Grki po vsakem načinu imeti, Turki pa je ne marajo nikakor odstopiti. Grkom do zdaj narejene koncesije, obsegajo uže precej lep kos dežele sé 400.000 prebivalci.

Domache stvari.

O novem pokopališču v Gorici. Mnogo meščanov, večinoma jako veljavnih po stanu in premoženju, podalo je mestnemu zastopu dobro vtemeljeno prošnjo, naj ne izvede načrta novega pokopališča, ampak proda dotični prostor in ohrani za sedaj — dosedanje pokopališče. Tej vlogi je priloženo zvedenško menenje tukajšnjega zdravnika, gosp. d.ra R. A. Rojica, katero se glasi blizo tako: „

Pokopališče mora biti vselej na takem kraji, kjer se 1. podzemne vode (Grundwasser) in tudi 2. površne vode (tukaj Korenj) ne odteka proti mestu, ampak da se odteka na nasprotno stran; — 3. mora biti dotično zemljišče tako, da v njem trupla naglo razpadejo.

Glede pa da je novo pokopališče v taki legi, od koder se podzemne vode, ki tečejo po nespremenljivih geologičnih postavah vedno vstrično s površnimi, in tudi površne vode, to je Korenj, odteka ne samo proti Gorici, ampak skozi mesto in pod njim, ni drugače mogoče, nego da prouzročijo s časom prav škodljive posledke. Glede slednjic, da zemljišče se nikakor ne prilaga za tako robo, svetujem, da se nemudoma popusti načrt, kateri je v vseh treh navedenih, v tem oziru veljavnih točkah, popolnoma nepovoljen, da se ne razpostavi naše mesto žalostni osodi Lvova, Züriha in drugih mest. —

Goriška garnizija, baron Hessov polk in dve bateriji topničarjev, vrnili so sé minoli vtorek zjutro od postojnskih manover, in izvrstna godba nas je sinoči, na „Travniku“ zopet prav prijetno zabavala.

Narodni mizar, g. Bavčar iz Sela je onidan tukaj razstavil krasno izdelane mobilje za neko bogato hišo v Trstu. Zvedenci pravijo, da je delo izvrstno, in tak mojster podpiranja vreden. Tudi nekaterim goriškim Slovincem je Bavčar izdelal razno pohištvo v popolno zadovoljnost in po jako nizkih cenah.

Dunajski ponočni poštni vlak nam je došel v tvorek tri ure kesnej kot navadno. Uzrok temu je bila strašna nevihta, vsled kateré se je med postajo Laze in Kresnice baje v dveh krajih zemlja odrgala ter železno progo zasula. Pravili so nam potovalci, da so morali po cele ure trikrat čakati, ter žalostno poslušati, kako je toča zunaj razsajala.

Ptičji semenj, ponedeljek po sv. Jerneji je bil letos slabo obiskovan. Minola leta, ko so šole stoperv avgusta nehale, preskrbovali so si dijaki svoje „reklame“ in limanice za jesenski tičijlov; a letos jih ni. Bil bi pa skrajni čas, da bi se začelo proti tičarjem ostreje postopati; posebno bi se morali brezsrčneši; ki uboge ščinkovce sé žarečim železom slepijo, kot hudo delci kaznovati.

Ne mučite živali. Kolikokrat se je že a tej reči govorilo in pisalo, pa kakor se vidi, brez zdatnega vspeha. Udje teržaške družbe proti terpinčenji živali, ali ne vidite kako nekateri vozniki s preobloženimi vozovi živino terpinčijo, in še po nji, ki vse svoje žile napenja, da naprej koraka; nevsmljivo vdriha-jo? Ali danas ustavi pogumni mož, g. Jakob De-kole posestnik in kupec v Gorici, enega teh nečlove-

skih gonjačev ter dá s pomočjo enega policaja vboga dva spehana osleča razpreči in par volov vpreči. Nevsmiljenec se je sicer zoperstavil, pa nič mu ni pomagalo. — Ko bi udje omenjene slavne družbe tudi tako skrbeli, enako hudobno ravnanje nevsmiljenih voznikov zatirati, bil be nov dokaz prave ljubezni pri nas. Kdor nima usmiljenja da živali, tudi ljudem ne bo usmiljen.

Občinske stvari. V Kalu na Kanalskem je zdaj uže pod tretjim županom prepričani zaradi pokopališča, katero je silno tesno in plitvo. Mnogi občinarji so za to, da se sedanje sč zemljo nasuje in po potrebi razširi, drugi pa hočejo imeti novo grobje. Sam Bog ve, koliko krat se je uže stvar v starešinstvenih sejah razpravljala, in koliko sklepov je vže obveljalo in zopet pod klop padlo. Tudi politična gosposka je posredovala, da bi se vprašanje z lepa rešilo in slednjič je jelo celó z eksekutivnimi sredstvi groziti. In kaj bi ne? saj skoro ni več kam mrtevcev pokopavati in zdravstveni oziri zapovedujejo nujno, da se stvar tako ali tako dožene. V četrtek 21. t. m. je zopet zborovalo starešinstvo, da bi zadostilo zadnji, odločni zahtevi okr. glavarstva.

Pa tudi to pot zastoj; eni očetje starešine so vlekli na desno, drugi na levo in po strastno razburjeni razpravi o prihodnjem kraju miru in sprave, zedinili so se vsi navzoči — razun župana — v tem, da položé svoje mandate ter pripusté novemu občinskemu zastopu, naj sé zedini za kak predlog iz preskrbi kalskemu vikarjatu prepotrebno pokopališče. — Župan je naznanil stvar glavarstvu, kateremu menda ne ostane družega, nego odpoved sprejeti in zapovedati, da se nemudoma razpišejo nove volitve. Kakorsibodi pa se zavleče končna rešitev vprašanja za stran pokopališča zopet za kak mesec; mej tem naj se nikdo v kalskem vikarjatu ne požuri v večnost, ker sicer ga lahko krokarji izpod lahke odeje odnesejo.

Sežansko starešinstvo je sklenilo, da se ima ustanoviti za celo županijo mesto občinskega zdravnika z letno plačo 800 gl. in 300 gld. za zdravila in potnine, ker bo moral zdravnik nepreložno bolnike brezplačno lečiti. — To je lep napredek, kojemu so pa samo velike županije kos, mej tem ko male županije navadno niti toliko ne premorejo, da bi si vzdrževale kolikaj sposobne obč. tajnike. Za to pa hira v obče naše občinsko življenje, ker imamo veliko več malih — z malimi izjemami svojim dolžnostim skoro v nobenem oziru zadostujočih občin, nego velikih, krepkih z vsemi elementi za čvrsto napredovanje previdenih županij.

Občinsko starešinstvo nabrežinsko je v seji dne 25 t. m. podelilo častno občinarstvo Nj. E. gospodu Feliks baronu Pino-u, dosedanjemu cesarskemu namestniku v Trstu.

Vabilo na veselico, katero priredi šolska mladina na Nabrežinski železnični postaji pod milim nebom 31. avgusta 1879 z govorom, deklamacijami, petjem in igro: Star vojak in njegova rejenka. Početek točno ob 6. uri popoldne. Vstop prost. K obilni udeležbi uljudno vabi vodstvo šole.

Porotniki. Za prihodnje protne obravnave v Gorici so izrebrani sledeči porotniki: Banello Anton posestnik v Bračanu. Bonavin Ivan posestnik v Trziči. Caudutti Ferdinand zemljemerec v Gorici. Casagrande Karol trgovec v Gorici. Colautti Valentin posestnik v Arisu pri Trziči. Clementin Alojzij posestnik v Gorici. Gregorič Andrej posestnik v Vogerskem. Godina Danijel posestnik v Ajdovščini. Grapulin Andrej voznik v Gorici. Gregoret France posestnik v Starancanu. Gruntar Ivan posestnik v Kobaridu. Jakončič Ivan posestnik v Korminu. Konjedic Andrej posestnik v Plavah. Koron Peter posestnik v Batujah. Licen dr. Josip odvetnik v Gorici. Michelli Nikolaj mizar v Gorici. Morpurgo Benedetto posestnik v Gorici. Michelstädter Hieronim trgovec v Gorici. Mosé Jurij posestnik v Gorici. Olivo France posestnik v Verši. Palla Jakop posestnik in trgovec v Korminu. Perozzi France posestnik v Tercu. Polli Anton posestnik v Gorici. Penso Josip posestnik v Gorici. Pace grof Rudolf posestnik in župan v št. Vidu. Prister Albert posestnik v Gradišči. Rossi Angel posestnik in župan v Pierisu. Padovan Ivan, posestnik v Cervinjanu. Spangher France posestnik v Vilešu. Stacul Anton posestnik v Medej. Steiner Ignacij trgovec v Gorici. Terpin Filip posestnik v sv. Križi. Tomaselli Ludovik posestnik v Flumičelu. Venier Ulrich posestnik v Ajelu. Visintin Anton posestnik v Trziči. Zimic Martin posestnik v Plavah.

Namestniki: Laščak Peter posestnik, Klette Leopold vpokoj. račun. svetovelec, Pellegrini Nikolaj uradnik, Rupnik Alojzij trgovec, Russian Anton posestnik, Seppenhofer Alojzij posestnik, Sirk Kristijan posestnik, Vergna Anton posestnik in Ušaj Peter posestnik, vsi iz Gorice.

Prošnje za odpis davka. Kedaj je treba za odpis davka gosposki naznaniti škodo po ognji, povodnji, toči ali kaki drugi vremenski uimi, da se čas ne zarudi? „Novice“ pišejo o tem:

C. kr. upravna sodnija na Dunaji je 1. aprila

letšnjega leta pod šte. 574. prošnje nekega grajščaka v Galiciji za odpis davka na zemljišči, po povodnji poškodovanem, odbila zato, ker se je še le 14 dni po škodi obrni: do c. k. okrajne gosposke. V razsodbi je c. k. upravna sodnija (k. k. Verwaltungsgerichtshof) rekla, da navod k c. kr. patentu od 21. septembra leta 1776. ukazuje, da oglas za gori imenovane skode se ima nemudoma in zadnji čas v 3 dneih pisмено naznaniti, in v vladnem dekretu od 9. sušca leta 1819. št. 10.719, s katerim se od presv. cesarja potrjena določila o odpisih davka razglašajo, je izrečno ustanovljeno, da ostane pri tem, da se škoda po ognji, vodi, toči ali kaki drugi vremenski uimi c. k. gosposki zadnji čas naznani v treh dnevih. — Zato pozor, kmetovalci, da ne zamudite časa!

Emigracija. Zopet je počil glas, da hoče mnogo prebivalcev naše Furlanije preseliti se v Ameriko. V Brumi, predmestju gradiškega mesta, pripravljajo se nekda na daljno pot unstran Oceana 18 družin. V korminske m okraji je naraslo število oseb, ki se nameravajo preseliti v argentinsko republiko, do 1000, večinoma so gosposki kmetje (koloni) in njihove družine. Iz slovenskih okrajev, posebno iz Brd, pa romajo vsak teden cele trume delavcev k raznim podvzetjem v Bosno in Hercegovino. Kaj pomenja to? Mari ni dela v deželi? O, dela bi ne manjkalo — pa zaslužka ni, ker ni pridelkov in dosledno posestnik nema s čem plačevati. Letos preti našim kmetovalcem revna jesen in lačna zima. Pomladansko deževje, bolezen sviloprejk, pičel trtni zarod, grozdu bolezen, tu pa tam toča, skoro povsod suša — vse nezgode so se zarotile zoper našega ubozega kmeta in posestnika, in česar niso one dognale, to dožene — da čni e k s e k u t o r. Ej, slavni Virgil, ustani in zapoj se enkrat: Beatus ille....

Konjerejcem! C. k. namestništvo v Trstu je izdalo oznanilo za stran daril, katera se imajo v jeseni 1879 v konkurznih postajah Tolminu, Gradišči in Pazinu deliti konjem za pleme. — V Tolminu se bodo delila darila za sodnijske okraje Bovec, Tolmin, Cerkno in Kanal 18. septembra. Odmenjenih je za to postajo 9 daril znašajočih skupaj 160 gld. — V Gradišči bode delitev daril za južni del naše dežele in za tržaško okolico dne 19. septembra; odločenih je skupaj 12 daril v skupnem znesku 200 gl. — V Pazinu za Istro razun kvarnerskih otokov se bodo podeljevala darila dne 15. septembra; odmenjenih jih je 11 v znesku 195 gl. — Pogoji za darila so naznanjeni vsem županstvom.

Tržno poročilo iz Trsta smo prejeli, ko je bil list uže sklenjen; zanaprej bomo stvar tako uredili, kakor smo obljubili v zadnjem listu.

Poslanice.*)

V Mirni dne 28. avg. 1879.

Ker ni slavne županstvo na mojo poslanico v št. 32 „Soče“ ničesar odgovorilo — je jasno, da sem povedal golo in nič nego golo resnico, katerej se ne da s poštenimi razlogi ugovarjati. Zato se mi zdi vse hvale vredno, do gospod boter župan, — njegova desna roka in tovarši rajše molče, kakor da bi se sé zvičajami iz zadrege pomagali. Hvala komur hvale gre — in torej zaslužena hvala tudi takemu poštenemu molku.

Ivan Faganel.

Odgovor gosp. dopisniku „Soče“ št. 33 in gospod dopisniku „Slov. Naroda“ št. 194 na dopis „Iz Kobarida.“

Gospoda dopisnika! Zahvaljujem se Vama za poklon, katerega sta mi naredila v Vajinih „izglednih“ kritikah o veselici, napravljeni v Kobaridu 10. avgusta t. l. Sem li Vama, in drugim enakim, takó na poti, da se spodtikata nad mano? in to celó po časopisih! Ako Vama niso „kobariške razmere“ bolj e z n a n e, je za Vaju pametneje, da gresta verh Kerna razhladit si razburjena duhova, kakor, da se spuščata v javnost s tako neslanostjo — nesramnim, neopravičenim obrekovanjem!

Da sem odrekel svoje sodelovanje pri omenjeni veselici, potem, ko sem bil že sprejel svoje naloge, prisiljen sem bil zaradi Vama in Vajinim podpihivalcem, ako niste vsi skupej prav kertovo kratkovidni, dobro znanih vzrokov! Hlapčevati komu, posebno v takih razmerah, kakor so v Kobaridu mej „Čitalnico“ in mej „kobariškimi narodnjaki“, bilo bi sramotno, perfidno od mene, kot udu tamošnje čitalnice! Ako je pa gospod učitelj Audr. C. tudi ud tamošnje „Čitalnice“, sodeloval pri veselici, dokazal je s tim, da mu niso bile tamošnje razmere in okolnosti znane; ali pa, da mu je vse eno, če ga ližejo, ali režejo!

*) Za dopise te verste, ki se tiskajo samo proti plačilu, ne sprejme vredništvo druge odgovornosti, nego ono, ki mu jo nalaga postava. Ured.

Vas, gosp. dopisnika „Slov. Naroda“, moram pa še nekaj uprašati! Kar se terdi, treba je znati dokazati!

Napadli ste me javno; zaradi tega tirjam od Vas, da mi tudi „javno“ naštejete in navedetej one „nespamete babe“, katere so me pregovorile, da nisem pristopil v delalni krog „kobariških narodnjakov!“ Ker ste že omenili „nespamete babe“, vedeli boste gotovo tudi njih imena! in ako tega ne veste, blagovolite pouprašati po njih ono „gospodo“, katera Vam je zatrobila to lepo novico v Vaše možgani! Resno Vam rečem, da hočem vedeti na vsak način, s kakšnimi „nespametnimi babami“ imel sem jaz opraviti v Kobaridu!

Na svidanje!

Protoslav Koršič
učitelj.

Javna zahvala.

Blgd. gospod Tone Ferfila, trgovec v Gorici, i ud katoliško-politiške čitalnice v Cepovanu je le-tej podaril 20 zvezkov raznih slov. knjig i glasbenih skladb. Prijetno dolžnost izpolnovaje mu izreka najtoplejšo zahvalo

Odbor.

Dunajska borza.

	23 avgusta
Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gl. 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68 „ 05 „
Zlata renta	78 „ 95 „
1860 drž. posojilo	124 „ — „
Akcije narodne banke	824 „ — „
Kreditne akcije	257 „ — „
London	117 „ 50 „
Srebro	— „ — „
Napol.	9 „ 30 „
C. kr. cekini	5 „ 51 „
Državne marke	

Skoro zastoj!!

Konkurzno oskrbnništvo nedavno falirane velike angleške tvornice britanija-srebernega blaga nam je naročilo, da oddamo vse tako blago, katero je v naši zalogi proti mali odškodbi za voznino in 1/4 delavskega zaslužka.

Za samih 6 gl. 75 kr., poslanih ali po pošti povzetih, kot odškodbo za voznino z Angleškega do Dunaja in nekoliko za delo, dobi vsakdo za četrti del prave vrednosti, tedaj skoro zastoj:

- 6 izvrstnih miznih nožev, z britanija srebernim ročem in pravo angleško sreberno-jekleno ostrino;
- 6 najfinejših vilic, brit.-srebro, iz enega kosa;
- 6 težkih žlic iz britanija-srebra;
- 6 žliček iz britanija-srebra najboljše sorte;
- 1 zajemalnik za mleko iz masivnega britanija-srebra;
- 1 težak zajemalnik za juho iz enac srebra;
- 6 težkih nožnih podložkov
- 6 angleških Viktorija-tas, fino vrezljanih;
- 2 jako okusna namizna svečnika iz britanija-srebra;

40 kosov. Vsi ti predmeti (40) so iz najfinejšega britanija-srebra, katero je na svetu edina obstoječa kovina, ki se niti po 20letni rabi ne razločuje od pravega srebra, za kar se garantuje. Naročuje se za c. k. avstr.-ogerske dežele pod naslovom:

General-Depot der I. engl. Britannia-Silber-Fabrikten:
Blau & Kann, Wien I. Elisabethstrasse 6.

Naznanilo.

V Renčah bode letni terg za živino in drugo blago dne 6. septembra t. l.

ŽUPANSTVO V RENČAH
dne 26. avgusta 1879.
ŽUPAN.

Stolpne in gradske ure, katere je sam po najboljših iznajdbah izdelal, pa ni nič vlitiga v njih, priporoča pod pošteno garancijo in prav po ceni

Janez M. Pogačnik
v Podnartu-Kröp na Gorenjskem.

Da se plačilo polajša, dovoljujem obroke. — Cenike pošiljam na zahtevo zastoj.